

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2024-4243
Den 28. juni 2024

Orientering om 2023 afrapportering for anvendelse af kvægundtagelse i Danmark

I forbindelse med den gældende danske undtagelse fra nitratdirektivet, der giver visse kvægbrug mulighed for at anvende mere husdyrgødning årligt (op til 230 kg kvælstof pr. ha) end direktivet tillader (170 kg kvælstof pr. ha) skal Danmark årligt afrapportere til EU-Kommissionen om status for vandmiljøet som følge af anvendelse af undtagelsen.

./ Til udvalgets orientering fremsendes hermed den årlige rapport til EU-Kommissionen om den danske undtagelse fra nitratdirektivet. Da regeringen har besluttet at kvægundtagelsen ophører, vil der således ikke længere være en undtagelse efter den 31. juli 2024. Udvalget vil dog fortsat modtage afrapporteringer for de resterende perioder (2022/2023 og 2023/3024) i 2025 og 2026.

Rapporten viser, at kvægundtagelsen i planperioden 2021/2022 blev anvendt af 883 kvægbrug. Dette svarer til 3,1 % af det totale antal landbrug i Danmark. På disse landbrug blev der udbragt husdyrgødning, som indeholdt 32.800 tons kvælstof, svarende til 14,1 % af den totale mængde kvælstof i udbragt husdyrgødning.

Landbrugsarealet omfattet af kvægundtagelsen i perioden 2021/2022 var 161.132 hektar, svarende til omkring 6,7 % af det totale landbrugsareal. Sammenlignet med tidligere rapporterede perioder har der i perioden 2021/2022 været et fald i antallet af kvægbrug og hektar omfattet af kvægundtagelsen.

Koncentrationen af nitrat i vandet i det øverste jordlag (målt under afgrøden) var højere i områder, hvor anvendelsen af undtagelsen fandt sted (54-128 mg pr. liter – målt på 6 lokationer), i forhold til områder, hvor man ikke anvendte undtagelsen (39-110 mg pr. liter – målt på 5 lokationer). Nitratkoncentrationen i vandet i det øverste jordlag i områder med undtagelsesbrug for perioden 2021/2022 er ikke nok til at konkludere med statistisk sikkerhed, at der generelt er en forhøjet nitratkoncentration i jorden på undtagelsesbrug kontra kvægbrug, der ikke anvender undtagelsen.

I det øvre grundvand (1,5-5 m under jordoverfladen) har nitratkoncentrationen været under grænsen på 50 mg pr. liter for lerede jorde siden 1990/91. For de sandejede jorde har koncentrationen været på 54-83 mg pr. liter for den 5-årige periode 2017/18 – 2021/22.

Koncentrationen af fosfor har ligget mellem 0,005 og 0,050 mg pr. liter, og der er ingen indikationer på, at den gennemsnitlige fosforanvendelse i Danmark har oversteget fosforloftet.

Magnus Heunicke

/

Rasmus Moes